

Ilmailulaki harrastajan näkökulmasta

Lentoturvallisuusseminaari 27.11.2010

**Susanna Metsälampi
Ilmailu, Lentoliikenne, Ilmailuoikeus**

Vastuullinen liikenne. Yhteinen asia.

- Missä säännellään?
- Kuka sääntelee?
- Kuka valvoo?

- Perustana ilmailulaki 1194/2009
 - Harrasteilmailun osalta samat säännöt jo 2005 ilmailulaissa

- Tavoitteena 2005 lakia säädettäessä:
 - otetaan huomioon uuden perustuslain vaatimukset viranomaisen tehtävien tarkkarajaisesta määrittelystä
 - kevennetään luvanvaraisuutta ja sääntelyä.
 - Turvallisuustaso ei laske.

- Harrasteilmailun kannalta lopputuloksena ilmailulain 6 § (eräitä muita ilma-aluksia ja laitteita koskevat poikkeukset) sekä 169 § (tehtävien siirto harrasteilmailun järjestölle)

Ilmailulain 6 § 1 momentti: vähäisiä poikkeuksia

Jos lentoturvallisuuden kannalta ei ole estettä eikä EASA-asetuksen säännöksistä muuta johdu, Liikenteen turvallisuusvirasto voi myöntää 2, 3 ja 5–9 luvun säännöksistä vähäisiä poikkeuksia:

- 1) ultrakevyelle ilma-alukselle;
- 2) ilma-alukselle, jolla on selkeä historiallinen merkitys;
- 3) ilma-alukselle, joka on erityisesti suunniteltu tai muutettu tutkimus-, kokeilu- ja tieteellisiin tarkoituksiin;
- 4) harrasterakenteiselle ilma-alukselle;
- 5) Alunperin sotilastarkoituksiin suunnitellulle ilma-alukselle.

- 2 luku: ilma-aluksen rekisteröinti, kansallisuus ja merkitseminen
- 3 luku: ilma-aluksen lentokelpoisuus ja päästörajoitukset
- 5 luku: lupakirjat ja kelpoisuusvaatimukset
- 6 luku: lupakirjarekisteri
- 7 luku: yleiset lentotoimintaa koskevat vaatimukset
- 8 luku: kaupallinen ilmakuljetus ja lupa ilmailutoimintaan eräissä tapauksissa
- 9 luku: lentopaikat ja maalaitteet

Ilmailulain 6 §:n 2 momentti -> "kevyimmät ilma-alukset ja laitteet"

- 1) painopistehjattu ultrakevyt lentokone tai moottoroitu laskuvarjo;
 - 2) liidin, jonka rakenteellinen massa yksipaikkaisena on enintään 80 kilogrammaa tai kaksipaikkaisena 100 kilogrammaa, mukaan luettuna jaloilta lähtevät liitimet;
 - 3) miehittämätön ilma-alus, jonka toimintamassa on alle 150 kilogrammaa;
 - 4) muu ilma-alus, jonka rakenteellinen massa polttoaine mukaan luettuna on enintään 70 kilogrammaa.
-
- Ilmailulain 2, 3, 5, 6 ja 9 lukuja ei sovelleta!
 - Rekisteröinti, lentokelpoisuus, lupakirjat, lentopaikat ja maalaitteet
 - Ilmailulain 7 ja 8 lukujen säännöksistä Trafi voi myöntää vähäisiä poikkeuksia
 - Yleiset lentotoimintaa koskevat vaatimukset ja kaupallinen ilmakuljetus ja lupa ilmailutoimintaan eräissä tapauksissa.

”Jos turvallisuus- tai ympäristövaikutukset sitä edellyttävät ja jos EASA-asetuksesta ei muuta johdu, Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa 2 momentissa tarkoitettuja ilma-aluksia ja laitteita sekä urheilulaskuvarjoa ja nousuvarjoa samoin kuin harraste- ja urheilulennokkia koskevia

- teknisiä,
- toiminnallisia sekä
- ohjaajalta edellytettävää tietoa, taitoa, kokemusta ja ikää

koskevia määräyksiä. Tällaisia määräyksiä valmisteltaessa on kuultava alan valtakunnallisia harrastejärjestöjä.”

- Toimivaltainen **viranomainen** on Liikenteen turvallisuusvirasto (**Trafi**)
- Trafin välineenä **viranomaismääräys**
 - Määräystä valmisteltaessa kuultava harrasteilmailun järjestöä.

- määräykset voivat koskea vain niitä seikkoja, joihin laki antaa toimivallan
- Trafi ei voi "delegoida" määräyksenantovaltaa edelleen: ei voi esim. sanoa, että on noudatettava SIL:n antamia määräyksiä.
- Ei estä sitä, että järjestöt asettavat jäsenilleen tiukempia vaatimuksia.
- Laki ja määräys eivät edellytä jäsenyyttä järjestössä.

IL 169 §: Tehtävien siirto harrasteilmailun järjestölle

- TRAFI voi sopimuksella siirtää tehtäviä järjestölle
- Siirrettävät tehtävät voivat koskea harrasteilmailun ilma-alusten ja laitteiden hyväksyntää ja luettelointia sekä näitä ilma-aluksia ja laitteita käyttävien koulutusta sekä lupakirjojen ja kelpoisuustodistusten myöntämistä.
- Siirrettävien tehtävien osalta järjestössä on oltava ammattitaitoinen henkilöstö, tarpeelliset työvälineet sekä työtilat, työmenetelmät ja ohjeet.
- Siirrettävien tehtävien osalta järjestön on noudatettava viranomaistoimintaa koskevia vaatimuksia (esim. hallintolaki, kielilaki, toiminnan julkisuus, henkilötietolaki, arkistolaki)
 - Järjestön päätöksistä oikaisuvalitus TRAFI:lle.
- Vaikka tehtäviä ei siirrettäisi, voidaan sopia avustamisesta: järjestö toimii TRAFIn puolesta ja TRAFIn nimissä.

- **Trafilla lakiin perustuva valvontavastuu**
- **järjestön valvonnan on perustuttava sopimukseen (siirtosopimus tai avustamissopimus)**
- **Poliisi yleinen laillisuusvalvoja**

Ilmailun organisaatio - osastot ja yksiköt

